

GÖÇMENLERİN UYUM SAĞLAMA SÜRECİNDE YAŞADIKLARI ÇATIŞMALAR VE SAYISAL TOPLULUKLAR

Sezen Ünlü* - Taner Kızılhan** - Kemal Elciyar***

ÖZET

Bireyler göç ettikleri yerlerde oluşturdukları topluluklarla, karşılaştıkları sorunlarda birbirlerine destek olmakta ve böylece göç edilen yeni yerlere uyum sürecini kolaylaştırmaktadırlar. Oluşturulan bu topluluklar her zaman fiziksel olmamakta; zaman zaman bilgisayar ve internet tabanlı ortamlar kullanılarak da göç eden bireyler birbirlerine ulaşmaktadırlar. Peki oluşturulan bu sayısal topluluklar gerçekten fiziksel toplulukların yaptığı gibi bireylerin uyum sürecini kolaylaştırma işlevini yerine getirebilmekte midir? Bu soru bağlamında bu çalışmada göç eden bireylerin iş ortamlarında ve özel hayatlarında çatışma yaşayıp yaşamadıkları, eğer yaşıyorlarsa bu çatışmaları nasıl çözdükleri ele alınmıştır. Bunun yanı sıra sayısal toplulukların bu çatışmaların çözümünde bir rol oynayıp oynamadıkları, eğer oynuyorlarsa bu rolün ne olduğu; eğer oynamıyorlar ise sayısal toplulukların göç sürecinde nasıl bir işleve sahip oldukları irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göçmenlik, çatışma, kültürel çatışma, sayısal topluluklar, ABD

CONFLICTS OF IMMIGRANTS IN THE PROCESS OF ADAPTATION AND DIGITAL COMMUNITIES

ABSTRACT

Through the communities individuals create in the places they migrate, they support each other with the problems they face and thus facilitate the process of adoption to the new lands they migrated. These communities are not always physical; sometimes, by using computers and Internet-based platforms, migrating individuals reach each other. Are these digital communities created to fulfill the function of facilitating the harmonization process of the individuals as the physical communities do? In the context of this question, in this study, it was discussed how immigrant individuals have experienced conflicts in business and private life, and if so, how to resolve these conflicts. In addition, the question of whether digital communities have a role in the solution of these conflicts; if it does affect, what this role is; if they do not, how the digital communities have a function in the immigration process.

Keywords: Migration, conflict, cultural conflict, digital communities, USA

GİRİŞ

Göç, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Tarih boyunca insanlar ama topluluklar halinde, ama bireysel olarak çeşitli ihtiyaçlarını (fizyolojik ihtiyaçlar,

* Prof. Dr. , Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi

** Arş. Gör., Adnan Menderes Üniversitesi İletişim Fakültesi

*** Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi

güvenlik ihtiyacı, ait olma ihtiyacı, değer ihtiyaçları, kendini gerçekleştirme) karşılamak için göçü bir araç olarak kullanmışlardır. Modern dönemde, özellikle bireysel olarak gerçekleştirilen göç sürecinde, bireyler gittikleri yerlerde bir aidiyet geliştirmek için kendilerine benzeyen diğerleri ile bir arada olmaya; bir topluluk oluşturmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Kendileri gibi olan ötekilere ulaşmak için ve/veya yeni göç ettikleri mekâna uyum sağlayabilmek için de iletişim araçlarından sıklıkla faydalanmışlardır. Nitekim, Amerikalı sosyolog Robert Park'ın Amerika'daki göçmenlerin uyum sürecinde gazetelerin rolü üzerine yaptığı çalışma iletişim alanındaki ilk çalışma olarak kabul edilmektedir. Yani, iletişim alanındaki ilk sistematik çalışma bir göç çalışmasıdır; bu da göç sürecinde iletişimin ve medyanın önemini gösteren önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlerleyen süreçte Enformasyon Devrimi ve internet teknolojisinin küresel olarak hızla yayılması göçmenlerin diğer göçmenlere ulaşmaları ve göç ettikleri topraklara uyum sağlamaları konusunda yeni fırsatlar yaratmıştır. Geleneksel medyanın hantallığından kurtulan bireyler, kendileri ile aynı durumda olan, benzer zorlukları yaşayan diğerleri ile artık çok daha hızlı etkileşime geçebilmekte ve hatta; fiziksel topluluklara eskisi kadar ihtiyaç duymamaktadırlar. Nitekim ağ üzerinden kurulan "sayısal topluluklar" bireylerin uyum sağlama sürecinde kullanmaya başladıkları yeni bir araç olarak fiziksel toplulukların yerini almaya başlamışlardır.

Bu bağlamda bu araştırmanın problemi çeşitli yollarla Amerika'ya göçmen olarak yerleşmiş Türklerin; içine girdikleri bu yeni kültüre uyum sağlama sürecinde karşılaştıkları kültürel, sosyal vb. çatışmaların neler olduğunun; bu çatışmaların üstesinden gelmek için ne gibi yollar izlediklerinin ve sayısal toplulukların bu süreçte oynadığı rolün ortaya koyulması olarak belirlenmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

1. GÖÇ

İnsanlığın ortaya çıktığı tarihsel süreç boyunca yer değiştirme hareketleri söz konusu olmuştur. İlk zamanlarda göç olayları daha çok açlık, savaş, kıtlık, hastalıklar gibi sorunlardan doğarken günümüzde bu nedenler yerini kültürel, siyasi, ekonomik, eğitim gibi nedenlere bırakmıştır (Akıncı ve ark. 2015: 60). Toros (2008: 9) göçü; kişilerin yaşamakta olduğu topraklardan, sosyal yapıdan, ekonomik imkânlardan uzaklaşarak veya uzaklaştırılarak yeni yaşam alanlarına kapı açması olarak tanımlamaktadır. Karmaşık bir yapı olarak değerlendirilen göç olgusu yapılan farklı tanımlamalarla da açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu karmaşık yapı içerisinde göç; bireysel, toplu ve kitlesel göç; isteğe bağlı ve zorunlu göç; devamlı ve kesin göç olarak çeşitlendirilmektedir (Tümertekin ve Özgüç 2004'den aktaran Akıncı ve ark. 2015: 62). Uluslararası göçün genel ayrımı ise şu şekilde yapılmaktadır (De Tapia 2002: 17'den aktaran Aksoy 2012: 294):

sürekli yerleşenler, süreli sözleşmeli işçiler, süreli profesyonel çalışanlar, gizli veya yasadışı çalışanlar, sığınmacılar ve mülteciler.

Küreselleşme ve değişen dünya göç olgusunda da dönüşümlere neden olmuştur. Bu dönüşümü açıklamak için de çeşitli kuramlar ortaya atılmıştır. Everett Lee tarafından geliştirilmiş olan İtme-Çekme Kuramına göre göçmenlere gelişmiş ülkeler çekici gelmektedir. Göçe daha çok ekonomik açıdan yaklaşan kuram; bulunulan ülkenin de çeşitli sebeplerle itme özelliği gösterdiğini iddia etmektedir (Şahin 2001: 59'dan aktaran Aksoy 2012: 295). Sosyalist bir bakış açısına sahip olan Merkez-Çevre kuramı ise göç sürecini yeni bir sömürgecilik olarak ele almaktadır (Mutluer 2003: 20). İlişkiler Ağı Kuramı ise göç etmeyi düşünenler ve göç etmiş olanlar arasındaki ilişkinin etkisini vurgulamaktadır. Bu ilişki göçü özendirir (Mutluer 2003: 21).

2. SOSYAL AĞLAR, SOSYAL SERMEYE, GÖÇ VE EĞİTİM DÜZEYİ

Topluluk kelimesi sosyal bilimlerde en çok kullanılan kavramlardandır (Brint 2011). Topluluğu göçmen araştırmaları açısından ele alan Wierzbicki, bu yönde üç algılayış ortaya atmıştır. Bunlardan ilki; fiziksel bir konuma dayalı olan topluluklardır. İnsanlar burada bulunarak veya burada bir araya gelerek ağlar ve bağlantılar kurarlar. İkinci algılayışa göre topluluk; ortak paylaşımları olan veya olabilecek bireylerin diğerleriyle ilgili sadece gerekli şeyleri bildiği ve bu yönde bir araya gelen topluluklardır. Üçüncü algılayış ise topluluğa bir ağ olarak bakıştır. Ağın buradaki işlevi, toplumsal ilişkilere yer açısından bakılamayacağına; topluluğu neyin inşa edebileceği sorusuna cevap vermektir (Wierzbicki 2004).

Geçtiğimiz iki asırdan bu yana sosyal kapital kavramı popülerliğini korumuştur. Farklı disiplinler farklı tanımlar geliştirmişlerdir. Tanımı yapılırsa eğer; güven ve karşılıklılık üzerine kurulu toplumsal ilişkiler ağlarına karşılık gelmektedir (Bourdieu 1993'ten aktaran Xue 2008: 2). Sosyal ağlarla ilişkili görülebilecek olan sosyal sermaye göçmenlerin ev sahibi ülkeye entegrasyonunu da sağlayabilecektir. Yapılan son araştırmalar; daha yüksek seviyeli ekonomik refahın kendiliğinden olumlu entegrasyon sonuçlarına ulaşmak için yeterli olmadığını; ancak, sosyal etkileşimlerin yapısına ve kalitesine ilişkin sosyal ağlar olarak tanımlanan sosyal sermayenin, göçmenlerin entegrasyonunda kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır (Kunz 2005).

Roggeveer ve Van Meeteren (2013), Hollanda'daki Brezilyalı göçmenler üzerine yaptığı araştırmasında grupların oluşturulmasında sosyal ağların önemli olduğunu işaret etmektedir. Araştırmada, sosyal sermayenin harekete geçirilmesinde ve ağların gelişiminde yasal statü ve eğitim eksikliğinin önemli bir engel olduğunu tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Dahinden (2013) de yüksek eğitilmiş göçmenlerin ağlara bağlanma ve sosyal sermaye konusunda daha avantajlı olduğunu göstermektedir. Portes'in (1998) gözlemlerinden yola

çıkıldığında; sosyal sermaye, aktörlerin fayda elde etme amacıyla belirli sosyal ağlarda yer alması sonucunu getirmektedir.

Göçmenler, çeşitli bağlantılar kurarak inşa edecekleri sermayenin faydalarından elde etmeye çalışabilmektedirler. Bu bağlar kimi zaman zorunlu olabilmektedir. Çünkü göçmenler yabancı topraklarda yabancı insanlar konumundadırlar. Yaşadıkları bu sosyal kontrol ise onların saflarını daha çok sıkılaştırabilmektedir. Ortaya çıkan bu birlik, göçmenlerin yaşayacakları psikolojik sorunlarda da yararlı olabilmektedir. Grup üyeleri ortak amaçlar dahilinde yalnızlık ve kaybolmuşluk hislerinden korunabilmektedirler.

Yeni göç edenler Park'ın da (1923)'de belirttiği gibi gerek sosyal çekincelerle gerekse dil vb. sorunlarla bir arada yaşam alanları inşa ederek etnik bir konsantrasyon yaratmaktadırlar. Bu onlara hem duygusal hem de psikolojik destek sağlamaktadır. Ancak bu oluşturulan bağlar kuvvetli olduğunda da bireyler toplumdaki izole bir halde olabilmektedir (Lancee 2012).

Garnett (2006) göçmenlerin Amerika'da en çok karşılaştığı sorunları:

- Eğitim sistemine yönelik sorunlar,
- İş fırsatları ve barınma sorunları,
- İzole edilme ve
- Ön yargı, kültürel anlayışsızlık ve ayırım olarak sıralamıştır.

Aynı çalışmada Garnett; bir göçmenin "İngilizceyi telaffuzundaki farkın dahi daha iyi bir hayata engel olduğunu" söylediğini belirtmektedir.

Göçmenlerin iletişim teknolojilerini kullanım karakteristikleri birçok değişkene bağlı olarak farklılık göstermektedir. Reichel'in, yaptığı araştırmanın sonuçlarına bakıldığında yaş, eğitim, meslek gibi değişkenler sayısal eşitsizliklerde önemli bir belirleyici olmaktadır (Reichel ve ark. 2015). Yine sonuçlara göre iletişim teknolojilerinin kullanımı istihdam ve toplumsal entegrasyonda önemli bir inşa görevi görmektedir. Yaşlı ve eğitimsiz göçmenler sayısal olarak izole olabilmektedirler. Göçmenlerin bu teknolojileri kullanmalarındaki ana amaç ise, iletişim desteği olarak göz önüne çıkmaktadır.

3. ÇATIŞMA

Çatışma toplumun tamamını ilgilendiren bir konudur. Bu nedenle de sosyoloji, antropoloji, psikoloji gibi birçok alan tarafından ele alınmaktadır. Araştırma alanlarındaki bu geniş yelpaze tanımlarında farklı olmasını doğurmuştur. İnsanlar açısından çatışma; fizyolojik, sosyolojik, psikolojik ihtiyaçların tatminine engel olan olaylardan ve sıkıntılardan doğan gerginliklerdir (Bingöl 1996: 261'den aktaran Ceylan ve ark. 2000: 40). Robbins'in (1974) yaptığı tanıma göre ise çatışma; her türlü karşı koyma ve karşılıklı olumsuz ilişki anlamına gelmekte

ve gücün, kaynakların ağırlığına ve değerlere dayanır. İnsanlar çatışmayı beş farklı tepki ile karşılırlar. Bunlar;

- Güç kullanma,
- Uyum sağlama,
- Kaçınma,
- Uzlaşma ve
- İşbirliğidir (Filley 1975'den aktaran Yalçın ve Yoğun Erçen 2000: 210).

Araştırmacılar (Nibler ve Horns 2003) kişisel değerler ve kültürel farklılıklar bağlamında çeşitli toplumlardaki bireylerin çatışmayı farklı şekilde değerlendirdiklerini ileri sürmektedirler. Onlara göre; batılı kültürler çatışmayı hayatın bir parçası olarak görmektedir. Doğu toplumları ise bunun kötü olduğuna ve kaçınılması gerektiğine inanmaktadırlar. Çatışmalar birey, grup ya da devletlerarası seviyelerde ele alınıyor olsa da; sosyal kimlik grupları içinde de görülebilmektedir.

Çatışma insanlık tarihinin en başlarından kalma bir durum olarak görülmektedir. Çatışma farklı değerler ve çıkarlar temelinde gruplar arasındaki veya uluslararası rekabetin kalıcı ve yaygın yapısını temsil etmektedir. Söz konusu etkilerin tüm topluma yayılabildiği düşünülürken çatışma temel bir olgu olarak göz önüne alınmaktadır (Jeong 2008: 5).

Çatışmayı ele alırken en çok başvurulan ve genel bir çerçeve çizen akım etnolojik, yapısal ve psikolojik şeklinde yapılan sınıflamadır. Bu açıdan bakıldığında çatışmaların sosyali psikolojik ve biyolojik kökenlerinin olduğunu iddia edilmektedir. Yapısal sorunlarla ilişkili olan çatışmalar, sosyo-ekonomik şartların farklı grupları karşı karşıya getirmesi olarak gösterilirken, psikolojik araştırma geleneği ise bunların asıl olarak gruplar arası etkileşimden geliştiğini söylemektedir (Şahin 2013: 36).

Göçmenler ilk zamanlarda kültürel sorunları aşmak için toplu yaşam alanlarında bulunmuş; dernekleşme, cemaatleşme ve kitle iletişim araçlarının kullanım yaygınlığı ile sorunların üstesinden gelmeye çalışmışlardır (Çelik 2008: 111). Yine Çelik'e göre memleketleriyle bağlantılarını daha yaygın hale getiren iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile özlemin etkisini azaltmaktadır.

Göç eden bireyleri, yeni yerleşim yerlerinde çok çeşitli sorunlar beklemektedir. Özellikle ulus aşırı göçerlerin en başat sorunu, dil/iletişim konusudur. Bunun yanı sıra iki dillilik, kimlik arayışı, dinsel parçalanma, toplumsal uyum, bütünleşme, yalnızlık, yabancılaşma gibi konular da görülmektedir (Tilbe ve Sirkeci 2015: 1-2'den aktaran Tilbe 2015: 458). Yine Tilbe (2015)'e göre göçerler yaşadıkları sorunlar paralelinde bir yoksunluk ve dışlanmışlık hissi de yaşayabilmektedir. Bu süreç bütünleşmeyi de zora sokabilmektedir.

Yaşanan uluslararası göçler dil, din, kültür gibi birçok bakımdan farklı geçmişlere sahip bireylerin aynı ortamda yaşamaları zorunluluğunu getirmektedir. Akkayan'a (1976) göre bu farklılıklar, çeşitli iletişim ve uyum sorunlarını beraberinde getirmekte; giderek çözümü zorlaşan ve ülke dengelerini bozan hallere dönüşebilmektedir. Farklı kültürlerde yetişen bireyler bir araya geldiklerinde bireyler, gruplar, örgütler etkileşim içine girmektedir. Küreselleşme ile bir yandan bütünleşme ve benzeşme sağlanırken, diğer yandan refleks geliştirilerek özgün değerlerin korunması ve öne çıkarılması söz konusu olabilmekte ve ayrışma ortaya çıkabilmektedir (Tilbe 2015: 298). Bu küresel süreçte farklı kültürleri bir araya getiren, birlikte hareket etmelerini sağlayan önemli aktörlerden biri de sanal topluluklar olmaktadır.

Koesler ve Lustig (1999) kültürler arası iletişim davranış biçimlerini saygı gösterme, bilgiye yönelme, empati kurma, görev rol tavırları, ilişkisel rol tavırları, etkileşim yönetimi, belirsizlik toleransı olarak tanımlamıştır. Eğitimli bireylerde bu boyutların daha yoğun ve etkin olacağını varsaydığımızda çatışmaların yaşanmasının da daha az olacağı görülebilecektir.

Göçmen çatışmalarını Dancygier (2010), göçmen-yerli ve göçmen-devlet çatışmaları olarak iki başlıkta ele almaktadır. Göçmen yerli çatışmasında yerliler, eğer göçmenlerin kıt kaynakların paylaşımında kendilerine engel olduğunu düşünürseler, göçmen karşıtı davranışlara daha çok dahil olacaktırlar. Göçmenlerin daha düşük ücretle çalışmaya razı oldukları düşünülürse bu durum daha net anlaşılacaktır. Göçmen-devlet çatışması da yine benzer nedenlerle aktörlerin değiştiği bir süreç olmaktadır.

4. YÖNTEM

Bu çalışma karma araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir ve betimsel bir araştırmadır. Öncelikle bireylerin ABD'ye göç ettikten sonra iş ortamında ve özel hayatlarında çatışma yaşayıp yaşamadıkları, eğer yaşıyorlarsa bu çatışmaların neler olduğu ve bu çatışmaların çözümünde sayısal grupları kullanıp kullanmadıklarını ölçmeye yönelik bir ölçek formu hazırlanmıştır ve gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan 125 kişiye uygulanmıştır. Daha sonra ise Amerika'ya göç etmiş bireylerin internette oluşturdukları, Amerika'ya göç ile ilgili olarak oldukça takip edilen ve güncel içeriğe sahip olan bir forum sitesinde kullanıcıların paylaştıkları iletiler içerik analizi yöntemi ile ele alınmıştır. Son olarak ise, içerik analizinden ve ölçek uygulamasından elde edilen bulgular değerlendirilerek bir sonuca ulaşılmıştır.

Ölçek formu üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılan bireyler hakkında genel bir fikre sahip olunması amacıyla, katılımcılara demografik verilerin toplanmasına yönelik sorular yöneltilmiştir. Ölçeğin ikinci bölümünde katılımcıların göç süreçlerini ve ABD'deki yaşam koşullarını genel olarak öğrenmeye yönelik sorular sorulmuştur. Üçüncü bölümünde bireylerin ABD'deki yaşamlarına adaptasyon süreçlerinde yaşadıkları çatışmaların neler

olduğuna yönelik sorular katılımcılara sunulmuştur. Son bölümde ise katılımcıların, sayısal toplulukları bu çatışmaların çözümünde ya da bu çatışmalardan kaçınmak için kullanıp kullanmadıklarına yönelik yargılar katılımcılara yöneltilmiştir.

İçerik analizi yapılırken ise ele alınan forum sitesi içerisinde yer alan başlıklar şu açılardan incelenmişlerdir:

- Başlığı açanın cinsiyeti,
- Başlığın hangi amaçla açıldığı,
- Başlığı açan kişinin, başlığı açtığı esnada ABD’de mi yoksa Türkiye’de mi olduğu,
- Açılan başlığın konusu,
- Başlıkta paylaşılan konuya diğer forum üyeleri tarafından bir dönüş yapıp yapılmadığı,
- Paylaşım yapan kişinin kendisine verilen yanıtlardan memnun kalıp kalmadığı,
- Başlığın amacına ulaşip ulaşmadığı ve eğer ulaşmadıysa sebebi.

Araştırmanın evrenini Türkiye’den Amerika’ya göçmüş olan 18 yaş üstü, internet kullanıcısı bireyler oluşturmaktadır. Çalışma için evren olarak Amerika’ya göç eden kişilerin seçilmesinde bazı nedenler bulunmaktadır. Öncelikle erişilebilen en güncel göçmen istatistiklerini veren OECD 2014 Rapor’una göre ABD dünya çapında en çok göçmen nüfusa sahip olan ülkedir. Bununla birlikte ülkede yaşayan Türk nüfusunun toplam sayısı Amerikan Nüfus Sayım Dairesi, tarafından yayınlanan son araştırmaya göre, Amerika’da 136 bin ile 182 bin arasında değişmektedir (1). Amerika’daki Türk nüfusunun zamanla büyüyen yapısı, popülasyon üzerinde böyle bir çalışmanın yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Çalışmanın uygulanması için ABD’nin seçilmesinin bir diğer önemli sebebi ise göçmen alım politikalarıdır. Konsolosluk sitelerinden elde edilen bilgilere göre; son yıllarda göçmenler için çekici, popüler diğer ülkeler (Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda gibi) kalifiye göçmen arayışı içerisinde. Bu amaçla, bu ülkeler, göçmen alımları için, bireylerden belirli şartları karşılamalarını beklemektedirler (dil yeterliliği, belirlenen alanlarda iş tecrübesi, yüksek eğitim seviyesi, genç yaş vb.). Daha kalifiye, eğitim seviyesi yüksek, genç ve gerekli dil yeterliliklerine sahip bireyler ise, göç ettiklerinde, daha az çatışmayla karşılaşmakta; karşılaştıkları çatışmaları çözmekte daha başarılı olmaktadır. ABD ise göçmen alımlarda herhangi bir kriter gözetmemekte; bireyler, ABD’de resmi göçmen olabilmeleri için gerekli olan “Green Card” belgesini almayı her sene “<https://www.dvlottery.state.gov/>” adresinden yapılan çekilişi kazanmaları halinde hak etmektedirler. Bu da ABD’ye daha niteliksiz göçmenlerin gidebilmesinin önünü açmaktadır. Bu nedenle; bu bireyler daha fazla çatışmayla baş etmek zorunda kalmaktadırlar. Son olarak, ABD’ye göç

etmek için gerekli Green Card belgesine, kişilerin bireysel olarak başvurmaya hak kazanmaları için 18 yaşlarını doldurmuş; reşit kişiler olmaları gerekmektedir; evrene 18 yaş sınırı bu sebeple konulmuştur. Yukarıda sayılan sebeplerle, çalışmanın ABD'ne göç eden bireyler üzerinden gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Örnekleme ise bir sayısal topluluk olan "www.usa-turk.com" isimli forum sitesinin, Amerika'ya göç sürecini tamamlamış olan, aktif üyeleri dahil edilmiştir. Araştırmanın, sayısal toplulukların göç eden bireylerin karşılaştıkları çatışmalarla baş etmelerindeki rolünün üzerine odaklanması sebebiyle böyle bir örneklem tercih edilmiştir. Çünkü; ilgili site, yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılabilen, sadece ABD göçmenlerine odaklanan, en çok üyeye sahip ve aktif olarak en yoğun kullanılan site olarak bulunmuştur. Nitekim, web sitesi, sosyal medya hesabında (Facebook) 2070 takipçiye sahiptir. Bununla birlikte, 22.03.2017 tarihi itibari ile kontrol edildiğinde sitedeki kullanıcı paylaşımlarının o gün için güncel olduğu görülmüştür. Belirtilen bu sebeplerle çalışmanın örnekleme bu sitenin üyeleri ile sınırlandırılmıştır.

5. BULGULAR

5.1. Demografik Veriler

Yapılan ölçek uygulamasına toplamda 125 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların %53'ü erkek; geri kalan %47'si ise kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Bunun yanı sıra; elde edilen veriler göstermektedir ki araştırmaya katılanlar genel olarak iyi eğitim görmüş, iş gücüne aktif olarak katkı sağlayabilecek yaşta ve olgunlukta kişilerden oluşmaktadır. Nitekim; katılımcıların yaş aralıklarına bakıldığında ise %6,5'inin 25 yaşın altında olduğu bunun yanı sıra; %49,5'inin 26-35 yaş arası, %29,5'inin 36-45 yaş arası, %14,5'nin ise 45 yaş üstü olduğu görülmektedir. Son olarak, araştırma açısından bir diğer önemli demografik faktör ise katılımcıların eğitim durumlarıdır. Bu bağlamda, katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında; %9'unun lise mezunu, %3'ünün ön lisans mezunu, %45'inin lisans mezunu olduğu, %43'ünün ise lisansüstü bir dereceye sahip olduğu görülmektedir.

Eğitim Derecesi	f	%
Lise	11	8,8
Ön lisans	4	3,2
Lisans	56	44,8
Lisansüstü	54	43,2
Toplam	125	100,0

5.2. ABD'ye Göç Sürecine İlişkin Veriler

Katılımcıların ABD'ye göç etme tarihlerine bakıldığında büyük çoğunluğunun ABD'ye 2011 sonrası göç etmiş oldukları; bu anlamda göçmenlik konusunda yeni oldukları görülmektedir. Katılımcıların %53'ünün ABD'ye 2011 sonrası,

%29,5'inin 2001-2010 yılları arasında, %17'5'inin ise 2001 yılı öncesi göç ettikleri görülmektedir.

Peki, genel olarak göçmenler Türkiye'yi neden terk etmektedirler? Göç eden bireylerin göç motivasyonlarının da gittikleri ülkede yaşayacakları çatışmaları şekillendireceği bir ön kabul olarak benimsenmiştir. Bu bağlamda katılımcılara göç etme sebepleri sorulmuştur ve bunların başında eğitim ve ekonomik sebeplerin geldiği görülmüştür. Öyle ki; katılımcıların %42,5'i ABD'ye eğitim amaçlı olarak, %22,5'i ise ekonomik sebeplerden ötürü göç ettiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra katılımcıların yüzde 10,5'i daha iyi bir hayata ve yüksek yaşam kalitesine sahip olmak için göç ettiklerini belirtmişlerdir. Bunların dışında diğer göç sebeplerini ise; ABD'deki aile ile bir araya gelme (%8), siyasal sebepler (%7) ve evlilik (%9,5) olarak sıralamak mümkündür.

Nedenler	f	%
Ekonomik	28	22,4
ABD'de Yaşayan Aile ile Bir Araya Gelme	10	8,0
Eğitim	53	42,4
Siyasal	9	7,2
Evlilik	12	9,6
Daha İyi Hayat	13	10,4
Total	125	100,0

Katılımcıların ABD'ye göç yollarına bakıldığında %35'inin ABD'ye öğrenci vizesiyle gidip sonradan göçmen olarak kaldığı, %27'sinin Green Card çekilişi ile göçmenliğe hak kazandığı, %18'inin ise evlilik yoluyla ABD'ye göç ettikleri görülmektedir. Bunların yanı sıra %4'ü yatırımcı vizesi ile, %11'i nitelikli personel olarak göç ettiklerini; %5'i ise ABD'ye turist olarak gelip daha sonra buraya yerleştiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra; katılımcıların ABD'de hayatlarını hangi statüde sürdürdüklerine bakıldığında %67'sinin yasal/çalışma izni olan göçmen statüsünde olduğu, %30, ABD vatandaşı olduğu ve %3'ünün ise kaçak durumda ABD'de kaldıkları görülmüştür.

Katılımcıların ABD'ye göç etmeden önceki mesleklerine ve ABD'ye göç ettikten sonraki işlerine bakıldığında ise çeşitli kaymaların yaşandığı; katılımcıların önemli bir kesiminin ABD'ye göç ettikten sonra Türkiye'deki mesleklerinden farklı bir iş yaptıkları görülmektedir. Nitekim katılımcıların ABD'ye göç etmeden önceki mesleklerinin dağılımı şu şekildedir: ABD'ye göç etmeden önceki yaşantılarında katılımcıların %2,5'i Türkiye'de kendi kurdukları bir işletmenin yöneticisi olarak çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca; %41,5'i profesyonellik gerektiren bir işte beyaz yakalı olarak çalışmışlardır. Bunların yanı sıra, katılımcıların %9,5'i ara/ teknik eleman olarak, %9,5'i büro işlerinde, %8'i hizmet ve satış sektöründe, %1,5'i tarım sektöründe, %4'ü nitelik gerektirmeyen bir işte çalıştıklarını, %1'i ise sanatsal faaliyetler içerisinde olduklarını belirtmişlerdir.

Son olarak, katılımcıların %22,5'i ise Türkiye'deyken öğrenci olduklarını dile getirmişlerdir.

Katılımcıların Amerika'daki işlerinin ve uğraşlarının dağılımlarına bakıldığında ise ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır: Katılımcıların %7'si Amerika'da kendi kurdukları bir işletmenin yöneticisi olduklarını dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra %28'i profesyonellik gerektiren bir işte beyaz yakalı olarak çalıştıkları; %13,5'inin ise ara/teknik eleman olarak çalıştıkları görülmektedir. Bunların dışında, katılımcıların %11'i büro işlerinde, %14,5'i hizmet ve satış sektöründe ve %13'ü nitelik gerektirmeyen bir işte çalıştıklarını; %1,5'i ise sanatsal faaliyetler içerisinde olduklarını dile getirmişlerdir. Son olarak katılımcıların %11'i ise Amerika'da eğitim gördüklerini söylemişlerdir. Katılımcıların bu anlamda, ABD'ye göç ettikten sonra, profesyonellik, nitelik gerektiren işlerden daha az nitelik gerektiren ya da nitelik gerektirmeyen işlere yöneldikleri veya ABD'de kendi işletmelerini kurma eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir.

Öncelikle katılımcıların ABD'de yaşadıkları çatışmalar bağlamında öncelikle iş yaşantısında yaşadıkları çatışmalara bakılmıştır. Katılımcıların bu kategoride verdikleri yanıtların cevaplarının ortalamalarının 3.41 (olumlu cevap puanı alt sınırı) altında olduğu; bu bağlamda katılımcıların ABD'ye göç ettikten sonra iş hayatlarında ve iş ilişkilerinde olumsuz anlamda herhangi bir çatışmayla karşılaşmadıklarını belirttikleri görülmektedir. Yine bu bağlamda belirlenen gruplar arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığına bakıldığında cinsiyete, yaşa, eğitime ve mesleğe göre anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür.

	IS1	IS2	IS3	IS4	IS5	IS6	IS7
N	125	125	125	125	125	125	125
\bar{X}	2,2720	1,7680	1,4880	1,7680	1,5520	1,5760	1,8320

Katılımcıların özel hayatlarında bir çatışma yaşayıp yaşamadıklarına bakıldığında ise katılımcıların bu kategoride de cevaplarının olumsuz olduğu ve ortalamalarının 3.41'in (olumlu cevap puanı alt sınırı) altında olduğu görülmüştür. Yani katılımcılar, ABD'ye göç ettikten sonra özel hayatlarında ve diğer insanlarla olan gündelik ilişkilerinde herhangi bir çatışmayla karşılaşmadıklarını dile getirmişlerdir. Yine bu bağlamda belirlenen gruplar arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığına bakıldığında belirlenen cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek kategorilerine göre katılımcıların verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür.

	OZ1	OZ2	OZ3	OZ4	OZ5
N	125	125	125	125	125
\bar{X}	2,0800	1,7280	2,0400	3,5120	2,0800

Son olarak katılımcılara göç ettikleri ülke olan ABD'de karşılaştıkları çatışmaların çözümünde sayısal topluluklardan faydalanıp faydalanmadıklarına yönelik

yargılar sunulmuştur. Katılımcıların bu kategoride verdikleri yanıtların da cevaplarının ortalamalarının 3.41 (olumlu cevap puanı alt sınırı) altında olduğu; bu bağlamda katılımcıların ABD'ye göç ettikten sonra karşılaştıkları çatışmaların çözümünde sayısal topluluklardan faydalanmadıkları görülmüştür. Katılımcıların ABD'ye göç ettikten sonra herhangi bir çatışmayla karşılaşmadıklarını dile getirdikleri göz önünde bulundurulduğunda bu durum normal karşılanmaktadır.

	VIRCO M1	VIRCO M2	VIRCO M3	VIRCO M4	VIRCO M5	VIRCO M6
N	125	125	125	125	125	125
\bar{X}	2,2640	1,8880	1,8800	2,0880	1,9280	1,7680

5. 3. İçerik Analizinden Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın ikinci boyutu olan içerik analizi, 990 aktif üyesi bulunan, içerisinde, 31.08.2017 tarihi itibari ile, toplamda 9250 konu başlığı ve bu başlıkların altına yazılmış olan 111000 iletisi bulunan ve göçmenlerin birbirleri ile dayanışması, karşılaştıkları çatışma unsurlarını çözmeye birbirlerine destek olmaları amacıyla kurulmuş olan bir foruma uygulanmıştır. Öncelikle, forum, 01.03.2017-01.08.2017 tarihleri arasında 5 ay boyunca takip edilmiş ve sürekli güncel tutulduğuna emin olunduktan sonra 31.08.2017 tarihi itibari ile altına bir ileti girilmiş olan en güncel 150 başlığa içerik analizi uygulanmış ve sonuçları SPSS 24.0 veri işleme programı ile analiz edilerek yorumlanmıştır.

İçerik analizine dahil edilen başlıkları açan kişilerin cinsiyet dağılımına bakıldığında; bu başlıkları açan kişilerin %65,5'inin erkek, %14'ünün ise kadın olduğu görülmektedir. Başlık açan kişilerin %20,5'i ise cinsiyetlerini belirtmemeyi tercih etmişlerdir. Bu durum, sayısal grupların bireylere sağladığı anonimliğin bir göstergesi olması açısından önemlidir. Böylelikle katılımcılar sorularını daha rahat sormakta ya da paylaşımlarını daha rahat yapmaktadırlar.

Forumdaki başlıkların hangi amaçlarla açıldığına bakıldığında ise; başlıkların %59,5'inin forum üyelerine çeşitli konularda soru sormak amacıyla; %22'sinin ise bireylerin Amerika'daki yaşam, eğitim, iş koşullarına ya da göçmenlik, vize şartlarına ilişkin paylaşımlarda bulunmak; kendi deneyimlerini paylaşmak amacıyla açıldığı görülmektedir. Geri kalan başlık açma sebeplerine bakıldığında ise bunların; çeşitli konularda bilgi verme (%5,5), tanışma (%2,5) ve foruma ilişkin şikâyette bulunma (%2) olarak sıralandığı görülmektedir. Bütün bunların dışında başlıkların sadece %8,5'inin (13 başlık) üyelerin yaşadıkları çatışmalarla ilgili olarak yardım istemeleri amacıyla açıldığı ve bunlardan sadece 8 başlığa üyelerin tatmin edici bir cevap aldıkları görülmüştür.

Bunun yanı sıra üyelerin %64,5'inin foruma daha Türkiye'de iken başlık açtıkları; bu başlıklarda "Amerika'ya nasıl gidilir, Amerika'da ne iş yapılır" gibi göçmenliğe ilişkin konularda ve bunların dışında farklı konularda tecrübeleri

üyelerle fikir alışverişinde buldukları, Amerika'ya göç etme konusundaki hayallerini diğer üyelerle paylaştıkları ya da göçmenlikten bağımsız konularda paylaşımlarda buldukları görülmüştür. Forum üyelerinin %34'ü ise foruma ABD'ye gittikten sonra orası ile ilgili paylaşımda bulunma ya da çeşitli konularda soru sorma amacıyla başlık açtıkları görülmektedir. Geri kalan başlıklarda ise üyenin, ABD içerisindeyken mi yoksa Türkiye'deyken mi başlığı açtığına ilişkin bir gösterge bulunamamıştır.

Açılan başlıkların hangi konularda bilgi edinmek amacıyla açıldığına bakıldığında ise, bu başlıkların büyük çoğunlukla ABD'de yaşam şartları ve gündelik hayat pratikleri (%16,5), Green Card elde etme ve Göçmenlik şartları/yöntemleri (%14), Amerika'daki okullar ve eğitim koşulları (%12,5) ve Amerika'ya gitme konusunda gerekli olan vize türleri ve bunları elde etme şartları (%8,5) konularında açıldıkları görülmektedir. Bunların dışında hakkında başlık açılan diğer konular arasında ise değişim programları, askerlik, ABD'nin eyaletleri gibi konular bulunmaktadır.

Açılan başlıkların %76,5'ine diğer forum üyeleri tarafından yanıt verilmiş ya da diğer forum üyeleri başlıkta tartışılan konu hakkında konuşmaya dahil olmuş; başlıkların %23,5'inde ise açılan başlığa herhangi bir dönüş olmamıştır. Bununla birlikte açılan başlıkların %57,5'inde soruyu soran, paylaşımda bulunan taraf aldığı dönütlerden memnun kalmış; başlıkların %10'unda ise forum üyesi aldığı yanıtta memnun kalmamıştır. Geri kalan başlıklarda ise forum üyesi ya bir dönüt alamamış ya da aldığı dönütten sonra başlığa ileti girmeyi bırakmıştır. Dolayısıyla verilen yanıtların başlığı açan forum üyesinin işine yarayıp yaramadığı muğlak kalmıştır. Son olarak; açılan başlıkların %50'sinde yapılan tartışmalar başlığın açılma amacına uygun olarak yapılmış ve böylelikle forum üyeleri yapılan tartışmalardan yarar sağlayabilmişlerdir. %26,5'inde ise tartışma başlığın açılış amacından uzaklaşmıştır. Bunun iki temel sebebi vardır: Ya bir üye başlıkta tartışılan konu dışında bir soru sorarak/paylaşımda bulunarak konuyu değiştirmiştir (%57) ya da konu içerisinde çeşitli sebeplerle bir tartışma çıkmıştır ve başlık amacından sapmıştır (%43).

SONUÇ

Özetle bakıldığında katılımcıların göç sürecinde ve sonrasında cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek fark etmeksizin herhangi çatışma yaşamadıkları ve sayısal topluluklardan bu yönde faydalanmadıkları görülmektedir. Bu durumu araştırmaya katkı veren bireylerin eğitim seviyeleri ve İngilizce bilgileri yüksek kalifiye/yarı kalifiye bireylerden oluşmaları ile açıklamak mümkündür. Nitekim Sefer (2013), göçmenlerin genel eğitim düzeylerinin düşük olması ile dil konusundaki problemlerinin uyumu güçleştirdiğini belirtmiştir. Bu da, hemşericiliğe ve daha düşük sosyo-ekonomik bölgelerde yerleşmeye neden olmaktadır (Sefer 2013: 617). Bu bağlamda düşündüğümüzde; katılımcıların bunun tam tersi bir özellikler taşıması, eğitim seviyesi dağılımında lisans ve

lisansüstünde bir yoğunluğun görülmesi, yaşanması potansiyel çatışmaları daha yaşanmadan ortadan kaldırmaktadır.

İçerik analizi yapılırken ise elde edilen veriler paylaşımda bulunan bireylerin cinsiyetinden, yaşından, mesleğinden ve eğitim düzeyinden bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Buna rağmen burada elde edilen verilerde göstermiştir ki; bir sanal topluluk olan söz konusu göçmenlik forumunun, ABD'ye göç eden ya da göç etmeye hazırlanan bireylerin süreç içerisinde yaşadıkları çatışmaların çözülmesi işlevinin çok kısıtlı olduğu görülmektedir. Bunun yerine söz konusu ortamın halihazırda ABD'de yaşayan bireylerden ziyade; Türkiye'de yaşayan bireyler tarafından kullanıldığı görülmüştür. Bu da forumun, açılış amacı göçmenlerin birbirleri ile dayanışma içerisinde karşılaştıkları çatışmaları çözmek olmasına rağmen, insanların dertleştikleri, birbirleri ile istişare ettikleri, fikirlerini ve daha ziyade hayallerini anlattıkları bir ortam haline gelmesine neden olmuştur. Bununla birlikte, forum bir göçmenlik forumu olmasına rağmen, incelenen başlıkların neredeyse yarısında (%48,5) ABD'ye göçmenlik ve ABD'de yaşam gibi konular dışında paylaşımlarda bulunulduğu görülmüştür. Ayrıca açılan başlıkların %50'si çeşitli sebeplerle (yanıt vermeme, konunun amacından sapması) amacını yerine getirememiştir. Bu durum da çatışma çözümünde sanal toplulukların işlevinin tartışılır olmasına neden olmaktadır. Sonuç olarak bu sanal topluluğun bir sorun ve çatışma çözme işlevi gören bir dayanışma merkezi değil; bireylerin paylaşımlarda buldukları bir sanal kahvehane işlevine sahip olduğu görülmüştür.

Bu durum sayısal toplulukların işlevinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda benzer çalışmaların farklı yaş, eğitim ve mesleğe sahip göçmenlerle gerçekleştirilmesi ve bu çalışmanın sonuçları için de bir sağlama niteliği taşıyacak ve başka boyutlardan da konuya ışık tutmuş olacaktır.

SON NOTLAR

(1) <http://www.amerikaninsesi.com/a/amerika-da-kac-turk-var/3165175.html>

KAYNAKÇA

Akıncı B, Nergiz A, ve Gedik E (2015) Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul, Göç Araştırmaları Dergisi, 1, 58-83.

Aksoy Z (2012) Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(20), 292-303.

Brint S (2001) Gemeinschaft Revisited: A Critique And Reconstruction Of The Community Concept, Sociological Theory, 19(1), 1-23.

Ceylan A, Ergün E ve Alpkan L (2000) Çatışmanın Sebepleri ve Yönetimi, Doğu Üniversitesi Derg, 1 (2), 39-51.

Çelik C (2008) Almanya'da Türkler: Sürekli Yabancılaşma, Kültürel Çatışma ve Din, MİLEL ve NİHAL İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi, 5(3), 105-142.

Dahinden J (2013) Cities, Migrant Incorporation, And Ethnicity: A Network Perspective On Boundary Work, *Journal Of International Migration And Integration*, 14(1), 39-60.

Dancygier R M (2010) *Immigration And Conflict in Europe*, Cambridge University Press.

Kunz J L (2005) *Applying A Life-Course Lens To Immigrant Integration*, *Canadian Issues*, Printemps.

Lustig M W ve Koester J (2009) *Intercultural Competence: Interpersonal Communication Across Cultures* Author: Myron W. Lustig, Jolene Koeste.

Mutluer M (2003) *Uluslararası Göçler ve Türkiye*, Çantay Kitabevi, İstanbul.

Portes A (1998) Social Capital: Its Origins And Applications in Modern Sociology, *Annual Review Of Sociology*, 24(1), 1-24.

Robbins S P (1974) *Managing Organizational Conflict: A Nontraditional Approach*, NJ, Prentice-Hall.

Roggeveen S ve Van Meeteren M (2013) Beyond Community: An Analysis Of Social Capital And The Social Networks Of Brazilian Migrants in Amsterdam, *Current Sociology*, 61(7), 1078-1096.

Sirkeci I, Şeker G, Tilbe A, Ökmen M, Yazgan P ve Eroğlu D (2015) *Turkish Migration Conference 2015 Selected Proceedings*, Lulu. Com.

Şahin Y (2013) *Çatışma Kuramları ve Kimlik Temelli Çatışmalar: Teorik Bir Giriş. Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 1 (1), 32-55.

Toros A (2008) *Sorunlu Bölgelerde Göç*, Global Strateji Enstitüsü, Ankara.

Wierzbicki S K (2004) *Beyond The Immigrant Enclave: Network Change And Assimilation*, LFB Scholarly Publishing.

Xue L (2008) *Social Capital And Employment Entry Of Recent Immigrants To Canada. Research And Evaluation Paper*, Ottawa: Citizen And Immigration Canada.

Yalçın A ve Erçen A E Y (2004) *Kültür İle Şekillenen Çatışma Tepkileri Üzerine Bir Uygulama*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13 (2), 201-218.

Yavuz S (2013) *Göç, Entegrasyon ve Din: Avrupa'da Yaşayan Türkler Bağlamında Bir Değerlendirme*, *Journal Of International Social Research*, 6 (26), 610-623.